

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

VI Saziv

Jesenje zasedanje

Komisija za spoljne poslove, dijasporu, i strateške investicije

Sednica br. 23

Priština, 18.5.2018, u 13:00 časova

Zgrada Skupštine, sala N-10

Z A P I S N I K

Sednici su prisustvovali: Vjosa Osmani-Sadriu, Time Kadrijaj, Aida Dërguti, Dukadin Gorani, Elmi Rečica, Serdan Mitrović, i Zafir Beriša.

Odsustvovali su: Danuš Ademi, Visar Ymeri, Doruntinë Maljoku Kastrati dhe Evđeni Thači Draguša

Ostali učesnici: poslanici: Dželjalj Svečlja, i Fatmire Kolčaku; Donikë Kastrati, Germin; Bled Malići, Albanska omladina u Norveškoj; Arben Sejđaj, ECOM Kosovo/EU; Nezir Kraki, Univerzitet u Parizu - Est; Vjolca Hajdari, Globalingo; Drilon Gaši, Deloitte U.S; Sebm Hajrizi, Lobin Inter; Hilmi Gaši, Cresmin/Unik CH; Arjan Kaštanjeva, Konzulat u Štutgartu; Ardita Lokaj, specijalista za odnose sa javnošću; Venera Kusari, Columbia University; Bahri Troja, PIP u Austriji; Megi Maas, NRW (Nemačka), Ragip Ramaj, Doruntina Đermani; Jetmir Bakija, Germin; Adelina Muhađeri, Germin; Arber Bullakaj, Germin CH; Petrit Kusana, The Albanian UK; Ermir Leši, Schooll of Advaned; Behram Džarra, Germin.

Komisijsko pomoćno osoblje: Manuš Krasnići

Sednici je predsedavala predsednica komisije Vjosa Osmani Sadriu

Za sednicu je predložen sledeći

Dnevni red:

**1. Glavne politike proizišle iz potreba dijaspore u toku implementacije inicijative:
„Struktuisani dijalog o potrebama dijaspore**

Time Kadrijaj je npredstavicima naše dijaspore poželeo dobrodošlicu na ovom sajedničkom sastanku, i dodala da je delokrug ove komisije između ostalog i dijaspora, i da je ovaj susret deo programa „dijaspora govori,“ koji organizuje Skupština u sardnji sa NVO “Germin” , a predloženo je da se diskutuje o politikama i potrebama naše dijaspore u okviru implementacije inicijative “Strukturisani dijalog o pravima dijaspore“. Ona je zatim istakla da komisija želi pomoći dijaspori i njihovoj organizaciji u državama gde ona živi i radi, ali i u razvoju međukulturnog odnosa Kosova i država u kojima naša dijaspora živi. Na kraju ona je upoznala predstavnike dijaspore ra radom komisije i izradom zakona, kao i o procesu praćenja sprovođenja zakona.

Jetmir Bakija informisao prisutne da je član Savetodavnog odbora Germin-a i da je u ovoj inicijativi pomogao dijaspori u vezi sa ovim susretom, i da su pripremljeni materijali o odnosima Kosova i dijaspore, a za susret su određene tri teme za diskusiju a koje se odnose na komisiju, koje su: pravo glasa, skupštinsko zastupanje i zeleni karton.

Hilmi Gaši govorio je o plaćanju osiguranja za koje je rekao da to nije neki veliki iznos, ali da žele saznati gde iudu tra sredstva, kada se prilikom saopražajnih udesa ljudima iz dijaspore ne kompnzira šteta, a trebalo bi da se ta sredstva ulažu i u dobrobit društva. On je sugerisao Komisiji da dijasporu koristi ne samo za lobiranje, već i za bilateralne sporazume sa raznim zemljama. U tom pravcu kazao je da kružnu migraciju sa germanofonije implementira samo nemačka, i francuska sa frankofonije. On je pomenuo da su brojni sporazumi o partnerstvu i dijasporu koji se moraju uzeti u obzir, i adresiraju ministarstvima.

Selam Hajrizi upitao je kakva je politika lobiranja MIP-a prema 5 država EU-a koje nisu priznavale Kosovo, i šta se preduzima u tom pravcu.

Drilon Gaši pitao je šta i gde može biti korisna dijaspora po pitanju spolje politike Kosova.

Ragip Ramaj, predsednik udruženja “Doruntina”, istakao je zahtev dijaspore za otvaranje jednog tv kanala za dijasporu koji će emitovati program za celu nađu dijasporu.

Bahri Troja ukazao je da bi jedna bolja saradnja i koordinacija aktivnosti sa našim diplotasko-konzularnim predstavništvima bila bi od velike koristi za Kosovo.

Arian Kaštanjeva kazao je da je Zakon o spoljnim poslovima u fazi dopune, te predložio da se u njemu predviđa i pozicija kulturnog atašea, koji će se pored ostalog baviti i dopunskom nastavom na maternjem jeziku.

Predsedavajuća gospođa Osmani sadriu naglasila je da je dijaspora prvi put na ovoj komisiji u ovom sazivu, i izrazila je nadu da ćemo već na narednom sastanku imati konkretne ideje za bolje korišćenje potencijala dijaspore za razvoj Kosova. Ona je informisala predstavnike dijaspore da je zajedno sa predsednikom komisije za budže pokrenuo pitanje rešenje zelenog kartona, i da su se sastali brojnim institucijama za regulisanje tog pitanja. Ona je takođe informisala da će komisija za budžet izaći pred skupštinom sa prioritetom zelenog kartona, mada komisija nema dovoljno kapaciteta da radi istraživanja i potrebne analize po pitanju stručne razmene sa dijasporom, te to pitanje ostaje da se poboljšava u okviru saradnje, te s toga predložila je da organizator ovih sastanaka identifikuje jednu ili dve osobe koje bi mogle pomoći komisiji u tom pravcu. O zahtevu za otvaranje posebnog tv kanala za dijasporu ona je izrazila saglasnost ali e komisiji potreban nacrt koncepta dokumenta sa konkretnim idejama. Po pitanju lobiranja kod država koje još nisu priznavale Kosovo, ona je kazala da su kontakti češći sa Rumanijom, Slovačkom i Grčkom, te prilikom sastanaka raznih organizacija uticalo se dosta da ublažavaju njih stav prema Kosovu. Međutim kontakti sa Španijom i Kiprom su minimalni. Štaviše ređi su nego što su bili pre 1o godina, i nema neki pozitivan razvoj. Što se tiče preloga za Nacrt zakona o spoljnoj službi ona je kazala da su tahtevi dijaspore dobrodišli i da će isti biti pozitivno razmatrani.

Megi Maas, rekla je da u Briselu nisu informisano o uspesima i razvoju Kosova, te je predložila da MIP uputi zashtev Evropskoj komisiji za otvaranje jedne kosovske kancelarije za vezu u Briselu koja bi radila na kosovskim integracijama u EU, kao i otvaranje jednog kosovskog konzulata tamo u okviru koje bi radio jedan ataše za sport, kulturu, i privredu.

Aida Dërguti kazala je da remitenca održava socijalni mir na Kosovu, ali bilo bi bolje da se ona ulaže i trajni razvoj zemlje, i tom pravcu predložila je da se formira jedan razvojni

fondkoji bi pomoga privrednom razvoju i otvaranju novih radnih mesta na Kosovu. Ona je sugerisala na potrebu da se preko izborne reforme uvidi mogućnost zastupanja dijaspore i u Skupštini Kosova, pored postojećih političkih subjekata.

Venera Kusari predstavnica dijaspore u Nju Jorku istakla je potrebu dijaspore za formiranjem mehanizama i radnih grupa koje bi se bavile potrebama dijaspore i podvukla da u Nju Jorku nema nijedna institucija koja bo se bavila albanološkim studijama.

Ardita Lokaj, predstavnica dijaspore u Hrvatskoj, Pored ostalog informisala je prisutne da je rađeno jedno istraživanje o Kosovu i njenim razvojem u ovim proteklim godinama, o čemu je informisala i našu ambasadu, ali je spremna da to podeli i sa Komisijom.

Predstavnicima dijaspore su izrazili spremnost pomaganja kosovu u lobiranju kod 5 zemala EU-a koje nisu još priznavale kosovsku nezavisnost, i tražili su slanje kulturnog atašea u Parizu, i pri svakoj našoj ambasadi u inostranstvo formiranje kulturnih centara. Predstavnicima naše dijaspore izrazili nadu da će se navedeni zahtevi adresirati na pravom mestu.

Zafir Beriša kazao je da je Kosovo u nastojanjima da postane punopravna međunarodna država, ali jeste zemlja koja je ne baš davno izašla iz krvavog rata i proglasila nezavisnost. Po pitanju Zelenog kartona on je rekao da je taj problem već nekoliko puta pokrenut na skupštini, a i prilikom posete švajcarskoj primetio je da je potrebno da se tamo otvaraju kulturni centri pri našim diplomatsko-konzularnim predstavništvima. On je podržao nideju za otvaranje jednog tv kanala za dijasporu, ali i predložio je da se ovakvi sastanci sa dijasporom postanu redovna godišnja praksa, jer je sada dijaspora integrisana u državama gde živi i to je još bolja šansa za lobiranje u korist kosove državnosti.

Elmi Rečica kazao je da sada imamo jednu dijasporu veoma spremnu i obrazovanu koja je integrisana, ali mi često nismo sesni njenim uspesima i dostignućima. U tom kontekstu on je podvukao da nam nedostaje jedna adekvatna zajednička organizacija za iskorišćavanje naših kapaciteta, i zatražio od dijaspore da se ona angažuje i utiče na otvaranje puta ka strateškim investicijama na Kosovu, odnosno da radi na tome da strane investitore dovodi ili podržava. Što se tiče izmene Zakona o spoljnoj službi gospodin Rečica rekao da će zahtevi dijaspore biti inkorporisani u zakonu. On je takođe informisao predstavnike dijaspore o otvaranju novog kosovskog konzularnog predstavništva u Dyzeldorfu, i o toku procesa pristupanja INTERPOL-u, a za ovu poslednju je naglašavao značaj lobiranja našer dijaspore bilo kod država koje su priznavale Kosovoi, ili onih država koje se još koebaju u priznavanju kosovske državnosti. On je na kraju istakao da će komisija standardizovati ovakvo komuniciranje kako bi ova organizacija bila prisutna u komisiji bilo kojom formom. U tom kontekstu on je podvukao značaj saradnje sa trećom generacijom koja je školovana u dijaspori, uz zahtev da ona neguje i čuva svoj izvorni identitet.

Fatmire Kollčaku po pitanju zblizavanja naše dijaspore, veći doprinos ima digitalna platforma i kablovska mreža nego naša diplomatsko-konzularna predstavništva. Ona je upoznala prisutne da Kosovo radi na obrazovanju diplomataskog kadra karijere kako bi smo poslali u našim diplomatskim predstavništvima profesionalnije ljude sa kompetencijom. Ona je po pitanju lobiranja sugerisala dijaspori da tamo gde živi govori o Kosovu preko realnosti, popravljajući ugled Kosova, i prikazujući Kosovo boljim nego što je ona u stvarnosti. Po pitanju zastupljenosti naše dijaspore u Skupštini, ona je izrazila njenu saglasnost da se u skupštini rezerviše jedno mesto za predstavnika dijaspore koji će braniti njihove interese, a što se tiče investicija dijaspore na Kosovu, ona je primetila da za to nema olakšice, i ima dosta barijera od kojih je najveći problem korupcija, za šta često ljudi odustanu od ulaganja i poslovanja na Kosovu. Gospođa Kolčaku je predložila da se prilikom izbora treba da se glasa i fizički u inostranstvu u objektima gde imamo naša predstavništva jer su glasačke

procedure preko interneta veoma komplikovane. Na kraju je ona konstatovala da je ovaj susret bobar početak i služiće nam da idemo sa reči na dela.

Dželal Svečla primetio je da je dijaspora bila aktivnija 90-im godinama, zbog tadašnje situacije i mobilizacija je bila veća. On je u odnosu na doprinos koji naša dijaspora daje svojoj domovini njeni zahtevi su preskromni i minimalni, i dodao da bi sredstav dijaspore trebalo usmeriti na razvoj i ostvarivanje prihoda. On je sugerisao predstavnicima dijaspore da nikako ne odustanu od prava glasa, jer će se potruditi da se dijaspora zaista zastupa u skupštini, jer je situacija na Kosovu gora nego što se predstavlja u raznim izveštajima po pitanju kvaliteta obrazovanja što je dokazao i test PISA. On je sugerisao da dijaspora ne bude podeljena teritorijalno već jedinstvena u celosti.

Time Kadrijaj istakla je da će sva mišljenja stavovi i zahteve izneti na ovom susretu naše dijaspore koje su u okviru komisijskog delokruga biće sa najvećom ozbiljnošću uzete u obzir prilikom procesuiranja Zakona o dijaspori i spoljnoj službi, te prema tome trudićemo se da izradim jedan dobar Zakon za dijasporu gde će se naći interesi svo dijaspore, jer zahvaljujući dijaspore i njenim finansijskim podrškama mi smo preživeli u najteže vreme, i izvodili oslobodilački sa OVK-om na čelu.

Sednica je završena u 15:40 časova.

Zapisnik je sastavilo komisijsko pomoćno osoblje

Predsednica komisije,
Vjosa Osmani Sadriu
